

Kommunstyrelsen

Revidering av indikatorer i miljöprogrammet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar Miljömålskommitténs föreslagna revideringar av miljöprogrammets indikatorer.

Sammanfattning

Nacka kommunfullmäktige antog i juni 2014 sex lokala miljömål och i mars 2016 ett miljöprogram med 34 indikatorer för att säkerställa att dessa lokala miljömål uppnås. Miljömålskommittén föreslår uppdateringar av indikatorer bl.a. för att de ska vara nationellt jämförbara eller en ökad ambitionsnivå då de tidigare satta målen redan uppnåtts. Kommunfullmäktige har bemyndigat kommunstyrelsen att utifrån genomförda uppföljningar revidera indikatorerna i miljöprogrammet. (Kommunfullmäktige 14 mars 2016, KFKS 2015/864-439)

Förutom reviderade indikatorer föreslås även en ny indikator: 1.7 Klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp (kg CO₂-ekvivalenter/ kg mat).

Miljömålskommittén beredde ärendet och föreslog uppdateringar och nya mål 2017-11-20. Protokollet bifogas ärendet. När indikatorerna är reviderade revideras hela Miljömålsprogrammet utifrån direktivet att se över Nacka kommuns styrdokument. Beslut fattas då av kommunfullmäktige.

Ärendet

Sverige har 16 nationella miljömål som ska genomsyra miljöarbetet i hela det svenska samhället. Inriktningen är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de flesta av de stora miljöproblemen är lösta. Av de 16 målen har Nacka kommun valt ut de

sex områden som är mest angelägna att förbättra för att kunna skapa attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, vilket är ett av kommunens övergripande mål. År 2014 antog kommunfullmäktige därför sex lokala miljömål för Nacka kommun och våren 2016 antogs Nackas miljöprogram 2016-2030 med full politisk enighet i kommunfullmäktige. Miljömålen spänner över alla typer av verksamheter i Nacka kommun. Det berör alla kommunala nämnder och enheter, medarbetare, fristående utförare, företagare, ideella krafter och alla Nackabor. Alla behöver ställa sig frågan "Vilken roll kan jag/min verksamhet spela i detta arbete?".

I det beslutade miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. För att miljöprogrammet ska vara ett effektivt verktyg för att driva miljöarbetet framåt revideras och uppdateras miljöprogrammet årligen.

Miljömålskommittén har berett ärendet och föreslår följande revideringar 2017. De mål och delmål som inte kommenteras föreslås vara oförändrade.

I Begränsad klimatpåverkan

1.1 Utsläpp av växthusgaser per person (ton/person)

Nuvarande målnivå och basår: Målnivå 2020 – 15% Basår 2011

Förslag till ny målnivå och basår: Målnivå 2030 – 63% Basår 1990

Förklaring: Under våren 2017 antogs en ny klimatlag med nya nationella klimatmål för Sverige. De nya målen innebär att senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas, som t.ex. handel med utsläppsrätter och koldioxidlagring. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. Delmål sätts för 2030.

För att anpassa Nacka kommuns mål till de nya nationella målen ändras basår från 2011 till 1990, så att det blir tydligt hur Nackas mål förhåller sig till nationella och internationella mål. Målnivåerna ändras också så att de är samma som de nationella målen. Även målåret 2020 ändras till 2030 för att överensstämma med de nationella målen. Det bedöms rimligt att Nacka har samma ambitioner som övriga nationen.

Indikatorn visar utsläpp av växthusgaser inom Nackas geografiska område. Här ingår utsläpp från uppvärmning, elanvändning och transporter samt behandling av avloppsvatten. Utsläpp från elanvändningen beräknas med utsläppsvärden för nordisk produktionsmix. Utsläppen från resor utanför kommungränsen ingår inte, inte heller utsläpp från varor och livsmedel som producerats utanför kommunen.

1.4 Klimatpåverkan från konsumtion.

Nuvarande målnivå: ej satt

Förslag till ny målnivå: Ska minska

Förklaring: När miljöprogrammet antogs var inte vaneundersökningen framtagen. Nu vet vi vilka frågor som ingår och målet är att vi ska se en förbättrad trend i svaren på en majoritet av frågorna.

1.7 NY INDIKATOR Klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp (kg CO₂-ekvivalenter/ kg mat)

Målnivå sätts när siffror för basår kommit basår 2018

Förklaring: Produktion av livsmedel är en stor källa till klimatpåverkande utsläpp, och trenden är att dessa utsläpp ökar. För att komplettera bilden av miljöpåverkan från kommunens livsmedelsinköp så införs denna indikator (utöver den som redan finns om andel ekologisk mat, 3.5). Det finns idag system som kan räkna om inköpsdata till klimatpåverkan, t.ex. 1 kg benfritt nötkött = 26 kg CO₂e. Med hjälp av ett sådant system kan klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp mätas. Åtgärder för att minska klimatpåverkan från livsmedelsinköp är också kostnadsbesparande, t.ex. att minska matsvinn eller att öka andel vegetabilier i kosten.

2 Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte ska skadas

2.1 Andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt mål för partiklar

Nuvarande målnivå: 90% till 2020

Förslag till ny målnivå: 100% till 2020

Förklaring: Målnivån för 2020 sattes innan vi hade basårssiffror. Eftersom vi redan ligger på 99% är det lämpligt att ändra målet till 100% redan 2020. För 2025 är målnivån redan satt till 100%.

2.2 Andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt mål för kvävedioxid

Nuvarande målnivå: 90% 2020

Förslag till ny målnivå: 100% 2020

Förklaring: Målnivån för 2020 sattes innan vi hade basårssiffror. Eftersom vi redan ligger på 100% är det lämpligt att ändra målet till 100% redan 2020. För 2025 är målnivån redan satt till 100%.

2.6 Antal påstigande i kollektivtrafiken i förhållande till total befolkning

Nuvarande målnivå: Målnivå ej satt

Förslag till ny målnivå: 2030 0,8 påstigningar/invånare

Förklaring: När miljöprogrammet antogs hade inte siffror för basår tagits fram. Vi kan se att andel påstigande har legat ungefär kring 0,7 påstigande per invånare i tio års tid. Den nya målnivån är en ambitionshöjning som vilar på analys av tillkommande kollektivtrafik och människors vanor. Trots att tunnelbanan tillkommer så görs bedömningen att ökningen av kollektivtrafikåkandet endast påverkas marginellt i förhållande till total befolkning, som ju ökar kraftigt under samma period. Cykling bedöms ta en del av resandet och bilpendling bedöms fortsätta från de delar av kommunen som inte ligger inom tunnelbanans upptagningsområde.

3 Giftfri miljö

3.3 Förorenade markområden som är sanerade

Ändras till: Förorenade markområden som är åtgärdade

Förklaring: I vissa fall behöver inte ett område saneras, utan andra åtgärder är tillräckliga för att förhindra att människor och miljö påverkas negativt av föroreningen. Det kan t.ex. handla om att man tätar eller täcker det förorenade området så att föroreningarna inte kan läcka till omgivningen, eller att man vid en närmare undersökning kommer fram till att det inte är någon allvarlig förorening.

4 Rent vatten

4.6 Andel båtar som inte använder giftiga båtbottnfärger.

Nuvarande basår: 2016 men utan resultat

Förslag till nytt basår: 2017 – 38%

Förklaring: Indikatorn kompletteras med siffror för basår som tidigare inte fanns. En redovisning har lämnats in av Nacka Förenade Båtklubbar (NFBK) över hur många som målar båtar med någon typ av giftig färg. Data har inhämtats genom en enkät som föreningen skickat ut till alla sina båtklubbar. Totalt har de fått in ca 1400 svar av de 2162

registrerade båtarna i NFBK. Det motsvarar ca 65% av båtarna och föreningens uppfattning är att resultatet med stor sannolikhet representerar hur resterande båtark i Nacka ser ut. Av dessa 1400 båtar är 38% helt rena från giftig färg enligt enkäten.

5 God bebyggd miljö

5.4 och 5.5 Andel invånare som har högst 1 km gångavstånd till större friluftsområde respektive 300 m till ett grönområde

Förslag till uppdatering: Ta bort basår i väntan på siffror (tidigare basår 2015 resp 2016).

Förklaring: Basår har inte tagits fram tidigare eftersom inventering av grönområden och friluftsområden inte varit färdig. Båda inventeringarna planeras bli klara under 2018. Natur- och trafiknämnden ansvarar.

5.6 Andel av befolkningen som bor i bostäder med en god ljudmiljö inomhus

Nuvarande målnivå: 75% 2030 (utan basår)

Förslag till ny målnivå: 95% basår 2016

Förklaring: När målnivån 75% fastställdes hade inte nuläge tagits fram. Eftersom basåret 2016 visade sig ha ett bättre resultat på 87% så höjs målnivån. Då all ny tillkommande bebyggelse ska uppfylla kraven för en god ljudmiljö inomhus så kommer en förbättring av den totala andelen ske i takt med stadsutvecklingen. Därutöver kan åtgärder genomföras för att förbättra ljudmiljön för de antal bostäder som i nuläget inte uppfyller kriterierna för en god ljudmiljö inomhus. Exempel på sådana åtgärder är fönsteråtgärder, tyst asfalt eller bullerskärmar. Även åtgärder på Saltsjöbanan kan påverka antalet som har en god ljudmiljö inomhus ytterligare. Med hänsyn till kommande nybyggnation, planerade åtgärder på Saltsjöbanan och åtgärder längs vissa vägsträckor föreslås att målvärdet för andelen bostäder med god ljudmiljö sätts till 95% 2030.

6 Ett rikt växt och djurliv

6.3 Utveckling för Nackas lokala indikatorarter

Förslag: Basår tas bort i väntan på att inventering genomförs

Förklaring: Inventering av indikatorarterna har inte gjorts ännu och det finns ingen tidplan för när det ska vara klart. Natur- och trafiknämnden ansvarar.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av en revidering av miljömålen är marginella i jämförelse med tidigare målnivåer. Generellt sätt har miljömålsarbete som Nacka arbetar med såväl kortsiktiga som långsiktiga ekonomiska konsekvenser. Ett exempel är målet om förorenad mark. Det som idag är en kostnad höjer på längre sikt värdet på marken och möjliggör fler bostäder och verksamheter. Målen om ren luft har investeringskostnader idag men ger förutsättningar för Nackabornas hälsa på längre sikt. Det tidskrävande arbetet med att inventera indikatorarter är ett framtida viktigt mått på väl fungerande ekosystemtjänster vilket påverkar våra livsmiljöer. Det nya målet om minskad klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp betyder initialt en investering i IT system och administrativa rutiner, men mer klimatsmart mat i form av exempelvis en större andel vegetabilier innebär lägre inköpskostnader.

Konsekvenser för barn

Allt miljöarbete leder till minskad negativ påverkan på barn och bättre förutsättningar för deras framtid och är således positivt för barnen.

Klara Palmberg Broryd
Strategi och förnyelsedirektör
Stadsledningskontoret

Hanna Elving
Förändringsledare
Förnyelseenheten